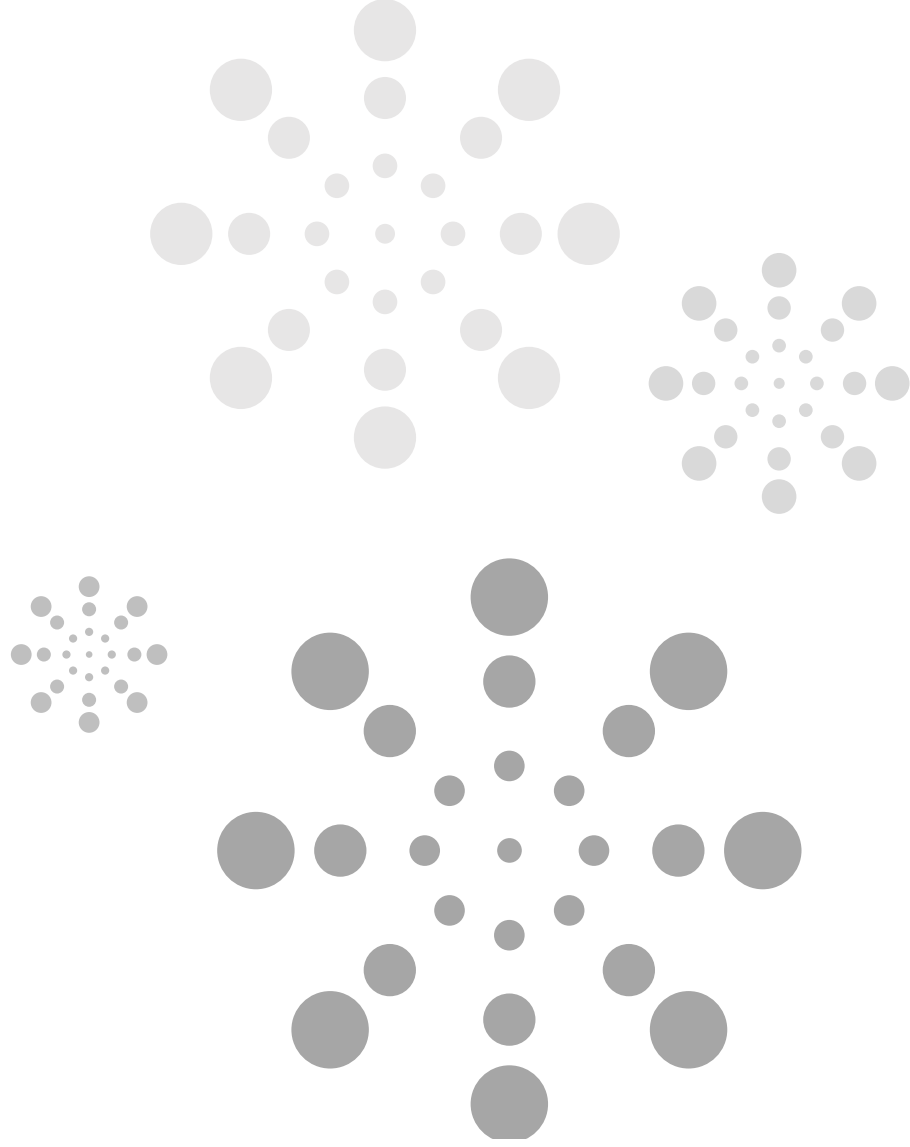

ASSISTÈNCIA TÈCNICA PER A L'ELABORACIÓ I
APROVACIÓ DE L'ESTRATÈGIA DE
REINDUSTRIALITZACIÓ DE LA COMUNITAT
VALENCIANA 2024-2028

INFORME DEL SECTOR DEL MARBRE-PEDRA NATURAL I ÀRIDS

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Innovació,
Indústria, Comerç i Turisme

ÍNDIX

1. CARACTERÍSTIQUES DEL SECTOR	2
1.1. Estructura empresarial	2
1.2. Comerç internacional.....	3
2. POSICIÓ COMPETITIVA	6
2.1. Factors competitiu	6
2.2. Principals competidors	6
3. REPTES 2028	8
3.1. Reptes tecnològics.....	8
3.2. Reptes ambientals.....	9
3.3. Reptes comercials.....	10
3.4. Reptes organitzatiu	11
4. ACCIONS	13

1. CARACTERÍSTIQUES DEL SECTOR

1.1. Estructura empresarial

El sector del marbre-pedra natural i àrids valencià està format per 564 empreses, el 13,6 % del total d'empreses del sector nacional en 2023. Esta activitat la conforma l'*extracció de pedra, arena i argila i la tallada, el tallament i l'acabat de la pedra* (CNAE 081 i 237).

Per la seua banda, les extractives representen el 23 % de les empreses del sector, mentres que les dedicades a la tallada, el tallament i l'acabat conformen el 77 % restant de les empreses del sector.

Taula 1. Dades principals del sector del marbre-pedra natural i àrids valencià (empreses, %; 2022).

SECTOR VALENCIÀ	DADES
Empreses	564
Representació en el sector nacional	13,6
Divisions en CNAE	081 i 237

Font: DIRCE 2022. INE; 2023; elaboració pròpia.

D'altra banda, és destacable el paper de les comercialitzadores del sector (CNAE4673), que s'estimen entorn de 110 empreses¹ en 2022.

En els últims anys, el nombre d'empreses del sector s'ha reduït un 25,8 % des de 2015 fins a 2023 a la Comunitat Valenciana, en la mateixa sintonia que en el conjunt d'Espanya (-25,9 %). Este descens de les empreses s'ha produït tant en les extractives (-36,6 %) com en les de tallada, tallament i acabat (-21,8 %).

En estos anys, la representació del sector valencià s'ha mantingut a escala nacional, amb el 13,6 % de les empreses totals de les que conformen el sector en l'àmbit nacional.

A escala provincial, Alacant és la província que agrupa el nombre més gran d'empreses del sector, amb més del 70 % del total facturat² pel sector a la Comunitat Valenciana en 2022.

Gràfic 1. Evolució de les empreses en el sector del marbre-pedra natural i àrids valencià i representació en el sector nacional (2017-2023).

¹ Informació aportada per Marbre d'Alacant, Associació de la Comunitat Valenciana.

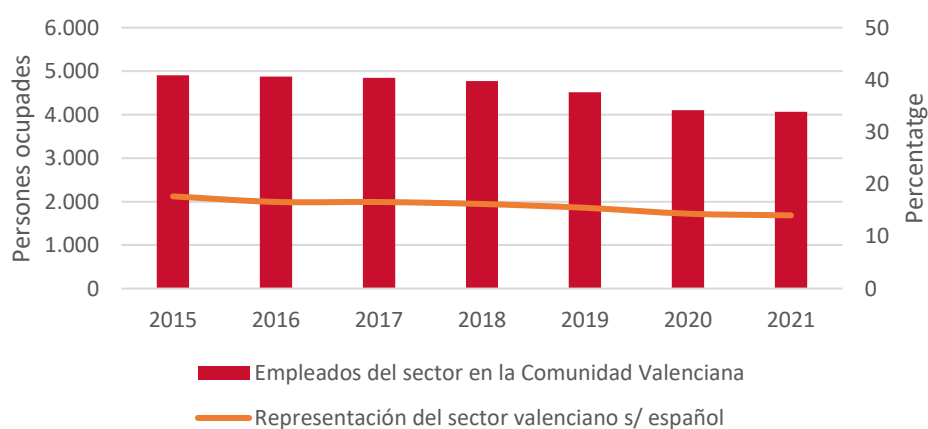
² Informació aportada per Marbre d'Alacant, Associació de la Comunitat Valenciana.

Font: DIRCE 2022. INE; 2023; elaboració pròpia.

En total, les empreses del sector valencià han donat treball a 4.066 persones en 2021, una tendència que es repeteix anualment des de 2015, la qual cosa ha provocat una reducció del 17 % de l'ocupació en el sector valencià. Cas contrari que en el conjunt d'Espanya, a on l'ocupació del sector es va incrementar un 4,5 % entre 2015 i 2021. Això ha provocat que la representació en el sector per nombre d'empleats s'haja vist minvada: en 2021 era del 14 %, 3,6 punts menys que en 2015.

Gràfic 2. Evolució de les persones ocupades en el sector del marbre-pedra natural i àrids valencià i representació en el sector nacional (2017-2021).

Font: Estadística de treballadors afiliats a la Seguretat Social. Institut Valencià d'Estadística (IVE); 2023; elaboració pròpia.

El sector a la Comunitat Valenciana ha facturat³ 412 milions d'euros en 2022, enfront dels 770 milions d'euros facturats en 2006. Entenem que la facturació conjunta, a la Comunitat Valenciana, de les 110 empreses comercialitzadores/distribuïdores està entre 90 i 100 milions d'euros. D'esta manera, el sector i les comercialitzadores en conjunt aglutinen una facturació pròxima als 512 milions d'euros en 2022.

1.2. Comerç internacional

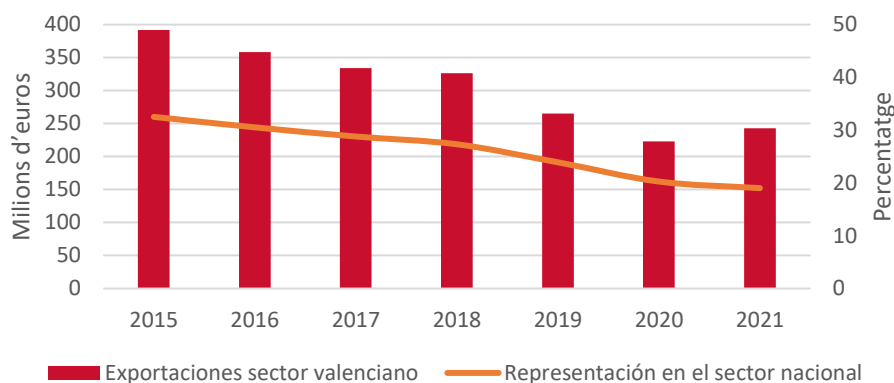
Les exportacions del sector valencià han sigut de 243 milions d'euros en 2021, el 19 % del total exportat pel sector en l'àmbit nacional. Respecte a 2015 s'ha produït un descens en les exportacions de 148,7 milions d'euros (una

³ En estes xifres no s'ha tingut en compte la facturació de les empreses distribuïdores/ magatzemistes, ja que, com que estan baix diferents epígrafs de CNAE, que inclouen infinitat de productes de construcció, es fa difícil extraure una xifra.

reducció del 38 % d'exportacions en 2021 respecte a 2015), la qual cosa ha acompanyat una reducció de la representació nacional en les exportacions del sector en 13,5 punts percentuals entre 2015 i 2021.

Per activitat del sector, els productes de *tallada, tallament i acabat de la pedra* representen el 67,1 % de les exportacions del sector valencià en 2021, corresponent el 32,9 % restant a les exportacions de productes d'*extraccions de pedra, arena i argila*.

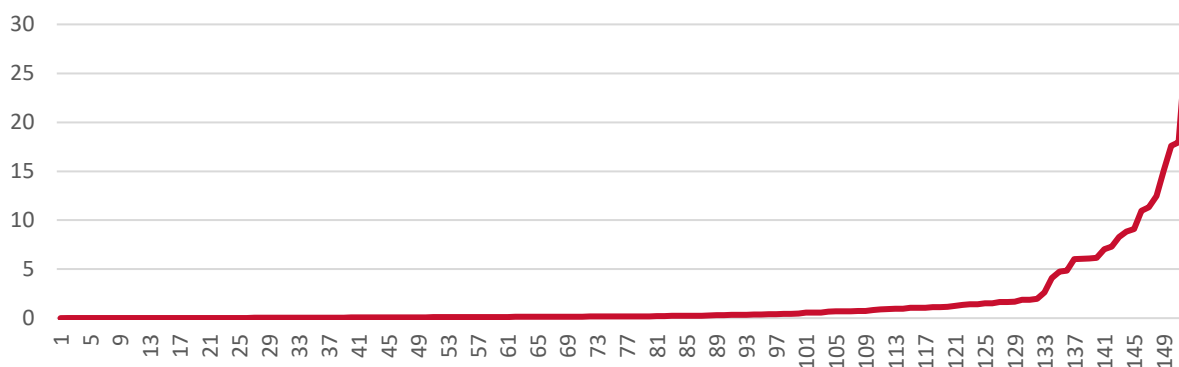
Gràfic 3. Evolució de les exportacions en el sector del marbre-pedra natural i àrids valencià i representació en el sector nacional (2017-2021).

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

Les empreses valencianes del sector del marbre-pedra natural i àrids valencià van exportar en 2021 a 152 països, a molts d'estos xicotetes quantitats, menys d'1 milió d'euros a 113 països i per davall de 10 milions a 32 països més, de manera que un reduït grup de països concentren la major part de les exportacions: els tres primers concentren el 26,1 %, i els 10 primers, el 57,4 %.

Gràfic 4. Distribució per països de les exportacions del sector del marbre-pedra natural i àrids valencià (milions d'euros; 2021).

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; 2023; elaboració pròpia.

L'Aràbia Saudita, la Xina i els Estats Units són els principals destinataris de les exportacions del sector del marbre-pedra natural i àrids valencià, seguits del Marroc i el Brasil.

Taula 2. Principals destinacions de les exportacions del sector del marbre-pedra natural i àrids valencià (milions d'euros; 2021).

PAÏSOS	EXPORTACIONS	%
Aràbia Saudita	27,9	11,5
Xina	18,0	7,4

Informe del sector del marbre-pedra natural i àrids

Estats Units	17,6	7,2
Marroc	15,1	6,2
Brasil	12,5	5,1
Algèria	11,3	4,7
França	11,0	4,5
Regne Unit	9,1	3,7
Emirats Àrabs Units	8,8	3,6
Mèxic	8,3	3,4

Font: DataComex. Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme; Enquesta estructural d'empreses: sector.

2. POSICIÓ COMPETITIVA

2.1. Factors competitius

La indústria del marbre, la pedra natural i els àrids a la Comunitat Valenciana posseïx diversos avantatges competitius que contribuïxen a la seua rellevància en el mercat nacional i internacional:

Riquesa en recursos naturals

La regió compta amb una gran diversitat d'explotacions mineres i jaciments de marbre, pedra natural i àrids d'alta qualitat i varietat, la qual cosa oferix una àmplia gamma de productes per a satisfer diverses demandes.

Posicionament geogràfic estratègic

La ubicació geogràfica de la Comunitat Valenciana, amb accés a importants rutes de transport marítim i terrestre, facilita l'exportació de productes a altres mercats europeus i mundials.

Tradició i experiència

La indústria del marbre i la pedra natural en la regió compta amb una llarga història i experiència en l'extracció, el processament i la comercialització d'estos materials, la qual cosa es tradueix en coneixements especialitzats i habilitats tècniques.

Infraestructura i tecnologia avançada

La indústria valenciana ha invertit en infraestructura moderna i tecnologies avançades per a l'extracció, la tallada, el tractament i l'acabat dels productes, la qual cosa augmenta l'eficiència i la qualitat dels materials. Este gran esforç ha de continuar augmentant cap a una necessària renovació total.

Diversitat de productes i aplicacions

La capacitat per a oferir una àmplia gamma de productes, des de marbres d'alta gamma fins a pedres naturals per a construcció i àrids per a diverses aplicacions, permet satisfer les necessitats de múltiples sectors industrials, com la construcció, la decoració i l'arquitectura. I amb un interès especial en la necessitat de diversificació en marbres i nous productes ceràmics.

Enfocament en la sostenibilitat

Moltes empreses en la regió s'estan comproment amb pràctiques sostenibles en l'extracció i el processament d'estos materials, la qual cosa contribuïx a una imatge més responsable i atractiva per als clients sensibles a l'aspecte mediambiental.

Qualitat reconeguda

La qualitat i la reputació dels productes de marbre, pedra natural i àrids de la Comunitat Valenciana són reconegudes en l'àmbit nacional i internacional, la qual cosa pot generar un avantatge competitiu en el mercat.

2.2. Principals competidors

En l'àmbit nacional i internacional, la indústria del marbre, la pedra natural i els àrids s'enfronta a la competència de diverses regions i països que també són reconeguts per l'extracció i la producció d'estos materials.

Altres àrees d'Espanya, com Andalusia, Múrcia i Catalunya, també tenen indústries consolidades en l'extracció i la producció de marbre, pedra natural i àrids. Estes regions competixen en el mercat nacional i, a vegades, internacional amb productes similars.

Alguns dels competidors més rellevants per a la indústria a la Comunitat Valenciana inclouen:

Proveïdors d'altres països mediterranis

Països com Itàlia, Turquia, Grècia i Portugal són reconeguts per les seues riques reserves de marbre i pedra natural. Estes regions competixen amb la Comunitat Valenciana en termes d'oferta de productes de qualitat i varietat, amb una petjada de carboni superior.

Productes sintètics i alternatius

La competència no només prové de materials naturals, sinó també de materials sintètics o alternatius utilitzats en la construcció i la decoració, que intenten emular les característiques estètiques de la pedra natural i el marbre.

Productes importats d'altres continents

A més dels competidors europeus, hi ha competència d'altres continents com Amèrica del Sud, Àsia i Àfrica, que també produïxen i exporten marbre, pedra natural i àrids al mercat global, amb condicions laborals i mediambientals més laxes.

3. REPTES 2028

3.1. Reptes tecnològics

La indústria del marbre, la pedra natural i els àrids a la Comunitat Valenciana s'enfronta a diversos desafiaments tecnològics que poden influir en la seua competitivitat i desenrotllament a llarg termini. Alguns d'estos desafiaments tecnològics inclouen:

Automatització de processos

La implementació de tecnologies d'automatització en les explotacions mineres i en les instal·lacions de processament pot millorar l'eficiència i reduir els costos operatius. No obstant això, adaptar estes tecnologies a entorns de treball específics en l'extracció i el processament de la pedra natural pot ser un repte.

Creació d'un IT

Posar a la disposició de les empreses de pedra natural de la Comunitat Valenciana un institut tecnològic que done suport als projectes d'I+D+i.

Tecnologies de tallada i acabat

El desenrotllament de noves tecnologies de tallada i acabat per a optimitzar la producció i millorar la precisió en l'elaboració de marbres i pedres naturals és essencial. La inversió en maquinària més avançada i eficient pot millorar la qualitat i diversitat dels productes.

Gestió de residus i sostenibilitat

El desenrotllament de tecnologies més sostenibles per a la gestió de residus generats durant l'extracció i el processament de pedra natural és un desafiament important. Trobar mètodes més efectius per a reduir, reutilitzar o reciclar els residus pot millorar la sostenibilitat ambiental de la indústria.

Integració de processos vinculats a l'economia circular que permeten valorar residus procedents d'obres de construcció i la gestió dels residus mateixos.

Digitalització i aplicacions mòbils

La implementació de ferramentes digitals, com ara sistemes de seguiment de productes, aplicacions mòbils per al control d'inventari o la gestió de processos, pot millorar l'eficiència operativa i la gestió de la cadena de subministrament en la indústria. La digitalització del sector agregaria avantatges en els processos industrials i comercials.

Tecnologies de control de qualitat

Desenrotllar i aplicar tecnologies avançades per al control de qualitat en l'extracció, el processament i l'acabat dels materials pot millorar la precisió i consistència dels productes finals.

Desenrotllament de nous productes

La investigació i el desenvolupament de nous productes innovadors derivats de la pedra natural, mitjançant tècniques de modificació i millora, representen un desafiament tecnològic per a diversificar l'oferta i trobar nous mercats.

Proveir responsablement de productes sostenibles d'alta qualitat per a una construcció més ecològica.

Noves competències

Desenvolupar competències tècniques, comercials i constructives. Prescripció per a arquitectes, rehabilitadors i decoradors.

Enfocar les fàbriques i els tallers a oferir no només productes tallats, sinó solucions constructives per a sòls, estades, façanes, espais públics, etc.

Tecnologies d'energia sostenible

La implementació de tecnologies que reduïsquen el consum d'energia i promouen fonts d'energia sostenibles en les operacions de la indústria del marbre, la pedra natural i els àrids és essencial per a avançar cap a la sostenibilitat.

Així com la instal·lació d'energies renovables en espais afectats per la mineria, per a afavorir la transició energètica de la indústria.

Accés als recursos

Garantir l'accés sostenible als recursos locals, optimitzant el transport i contribuint a la prevenció, la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic i a la descarbonització de l'economia.

Nous models de restauració

Ser un actor principal de l'economia circular a través del reciclatge, la valorització i de l'eficiència dels recursos i l'energia.

Nous materials

Treballar els materials de la Comunitat Valenciana a incorporar: materials d'altres països, ceràmics i porcellànics, materials naturals o artificials.

3.2. Reptes ambientals

La indústria del marbre, la pedra natural i els àrids a la Comunitat Valenciana s'enfronta a desafiaments ambientals importants que requereixen atenció i acció per a garantir pràctiques més sostenibles. Alguns dels reptes ambientals als quals s'enfronta esta indústria són:

Impacte en el paisatge i l'entorn

L'extracció de marbre, pedra natural i àrids pot tindre un impacte visual i paisatgístic significatiu en les àrees a on se situen les explotacions mineres, la qual cosa pot afectar l'entorn natural i paisatgístic; per tant, l'impuls dels nous models de restauració i els projectes de biodiversitat i economia circular seran claus per a la integració de la indústria amb el seu entorn.

Consum de recursos naturals

El compromís del sector amb els ecosistemes locals i la seua professionalitat intenta mitigar l'impacte adaptant la producció dels minerals als cicles reproductors de les espècies.

Generació de residus i pols

Els processos d'extracció i processament de marbre, pedra natural i àrids poden generar grans quantitats de residus i pols.

Consum energètic

Les operacions d'extracció i processament solen requerir un consum considerable d'energia. Reduir este consum i fomentar pràctiques energèticament més eficients és un desafiament per a la indústria en termes de sostenibilitat.

Emissions de gasos i soroll

Treballar per a reduir la petjada de carboni i en projectes de fixació de CO₂ en el nostre entorn.

Rehabilitació d'espais afectats

La restauració i rehabilitació d'àrees degradades per l'extracció de marbre i pedra natural és fonamental per a mitigar els impactes ambientals i retornar a estes àrees la seua funcionalitat ecològica original.

Participar activament en l'estratègia d'acció pel clima, progressant en la reducció de l'impacte ambiental, la rehabilitació i la gestió de la biodiversitat.

Economia circular

Desenrotllar un enfocament d'economia circular en el sector del marbre i pedra de la Comunitat Valenciana implica aprofitar al màxim els recursos disponibles i minimitzar el desaprofitament en totes les etapes del procés, des de l'extracció de matèries primeres fins a la comercialització de productes acabats, amb especial dedicació a fangs de fàbrica, àrids i eficiència energètica.

3.3. Reptes comercials

La indústria del marbre, la pedra natural i els àrids a la Comunitat Valenciana s'enfronta a diversos desafiaments comercials que poden afectar la seua competitivitat i el seu desenrotllament en el mercat. Alguns d'estos reptes comercials inclouen:

Competència global

La competència prové d'altres productors nacionals i internacionals que ofereixen materials similars. La capacitat per a diferenciar-se i oferir un valor afegit és essencial per a competir en un mercat globalitzat.

Cicles econòmics i estacionalitat

La indústria de la construcció i la decoració, principals consumidors de marbre, pedra natural i àrids, està influenciada per cicles econòmics i estacionals. La variabilitat en la demanda pot ser un desafiament per a la planificació i l'estabilitat comercial.

Preus i costos de producció

Fluctuacions en els preus dels materials i els costos de producció poden afectar la rendibilitat de la indústria. Gestionar eficaçment els costos operatius mentres es manté la competitivitat en preus és un repte constant.

Innovació i diferenciació

La capacitat per a innovar en productes, processos i servicis és crucial. La diferenciació a través de dissenys exclusius, acabats especials o noves aplicacions pot ser un factor clau per a mantindre la rellevància en el mercat.

Accés a mercats nous

L'expansió cap a nous mercats nacionals i internacionals pot ser un desafiament a causa de barreres comercials, requisits de qualitat, normatives i competència local. Accedir i penetrar en nous mercats pot requerir estratègies específiques i recursos addicionals.

Màrqueting i promoció

La promoció efectiva dels productes de marbre, pedra natural i àrids és essencial per a arribar als consumidors i els professionals del sector de la construcció i la decoració. Desenrotllar estratègies de màrqueting adequades per a destacar els productes i els seus beneficis és fonamental.

Servici al client i postvenda

Oferir un excel·lent servici al client i garantir la satisfacció del client, així com proporcionar servicis de postvenda i assistència tècnica, són aspectes importants per a mantindre la fidelitat del client en una indústria altament competitiva.

Capital imatge

Millorar la imatge i reputació sectorial i la consciència pública dels àrids com a productes essencials per a la societat. Aconseguir la visibilitat dels nostres productes en el mercat global, aprofitant la xarxa internacional actual del món del marbre i la pedra natural.

3.4. Reptes organitzatius

Els desafiaments organitzatius en la indústria del marbre, la pedra natural i els àrids a la Comunitat Valenciana poden afectar l'eficiència i la competitivitat de les empreses en este sector. Alguns d'estos reptes organitzatius inclouen:

Col·laboració amb professionals del disseny i la construcció

La col·laboració estreta amb arquitectes, dissenyadors i professionals de la construcció pot donar lloc a innovacions en l'ús de marbre, pedra natural i àrids en projectes arquitectònics i de disseny interior.

Gestió de la cadena de subministrament i magatzematge

Optimitzar la cadena de subministrament des de l'extracció fins a la distribució pot ser un desafiament a causa de la diversitat de productes, la logística de transport i la coordinació entre proveïdors i clients. Erradicar l'activitat il·legal i submergida i de la competència deslleial.

Millorar en els magatzems d'exposició de producte passant d'emmagatzematge a *showroom*.

Gestió d'inventari i emmagatzematge

Mantindre un inventari adequat i gestionar l'emmagatzematge d'una àmplia varietat de productes de marbre, pedra natural i àrids pot ser complex. La gestió eficient de l'espai i la rotació de l'inventari són aspectes importants.

Recursos humans i capacitatció

La indústria requerix personal qualificat per a operar maquinària especialitzada i fer tasques tècniques. La capacitat contínua i la retenció del talent són fonamentals per a mantindre un equip altament competent. És necessari desenrotllar formació professional encarada a professionals de pedrera, fàbriques, comercials, aplicadors (col·locació i projectes) de construcció.

Tecnologia i actualització de maquinària

Mantindre's al dia amb l'evolució tecnològica i actualitzar la maquinària i els equips d'extracció i processament pot ser costós. La gestió eficient de la inversió en tecnologia és essencial per a la competitivitat.

Seguretat jurídica

Necessitat de regularitzar en el sector la situació de les pedreres i fàbriques.

Estratègia i planificació

Desenrotllar estratègies a llarg termini i plans de negoci sòlids, considerant els cicles econòmics i estacionals, així com la innovació i l'expansió a nous mercats, és essencial per al creixement i l'estabilitat. Incrementar la rendibilitat i productivitat a través de la millora de la gestió econòmica i tècnica.

4. Accions

Sobre transició digital

- Reforç de la digitalització de processos de fabricació
- Dotació de tecnologies avançades per a processos de fabricació
- Assessorament en digitalització de processos logístics
- Implantació de digitalització de processos logístics

Sobre innovació

- Suport a projectes d'I+D
- Impuls d'innovacions empresarials
- Desenrotllament de centres tecnològics i d'innovació
- Promoció d'espais tecnològics i d'innovació
- Suport a l'oferta de servicis avançats
- Foment de la demanda de servicis avançats

Sobre creixement industrial

- Promoció de la mamprendoria
- Suport a la consolidació de la mamprendoria
- Suport financer a projectes estratègics

Sobre internacionalització

- Promoció de l'inici exportador
- Suport tècnic a la inversió en l'exterior

Sobre sostenibilitat

- Informació per al desenrotllament de la indústria circular
- Foment de projectes de reutilització de residus

Sobre transició energètica

- Promoció de projectes d'estalvi i eficiència energètica
- Informació i anàlisi energètica
- Impulsar la generació d'energia solar i eòlica
- Producció de combustible de font renovable: biocombustible i hidrogen
- Foment de PPA d'energia renovable

Sobre capital humà

- Captació de talent
- Impuls a l'FP dual

Sobre administració industrial

- Desplegament normatiu
- Foment i promoció de la seguretat industrial